

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

JULIANE KOKOTT,

predstavljeni 8. marca 2007¹

I – Uvod

na pravne osebe. Pri tem se predložitveno sodišče opira na Direktivo, ki ne vsebuje opredelitve pojma žrtve.

II – Pravni okvir

1. V obravnavanem postopku je treba razjasniti, ali Okvirni sklep Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku², v povezavi z Direktivo Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj³, zahteva, naj se poneverjeni bankovci v okviru kazenskega postopka vrnejo oškodovani delniški družbi. Zlasti se postavi vprašanje, ali pojem žrtve iz Okvirnega sklepa, v nasprotju z opredelitvijo iz člena 1(a), ne obsega zgolj fizičnih oseb, temveč ga je treba razširiti tudi

A – Pravo Evropske unije in Evropskih skupnosti

2. V skladu s členom 1(a) Okvirnega sklepa 2001/220 pomeni žrtev „fizično osebo, ki je utrpela škodo, vključno s telesno ali duševno poškodbo, čustvenim trpljenjem ali ekonomsko izgubo, ki so jo neposredno povzročila dejanja ali opustitve, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice“.

1 — Jezik izvornika: nemščina.

2 — UL L 82, str. 1.

3 — UL L 261, str. 15 (jezikovne različice EU 15).

3. Člen 2(1) splošno opisuje spoštovanje interesov žrtev:

„Vsaka država članica zagotovi, da imajo žrtve resnično in primerno vlogo v njenem kazenskoopravnem sistemu. Še naprej si mora prizadevati po svojih najboljših močeh, da zagotovi obravnavo žrtev z ustreznim spoštovanjem posameznikovega osebnega dostojanstva med postopkom in priznava pravice in pravne interese žrtev s posebnim ozirom na kazenski postopek.“

4. Člen 9 Okvirnega sklepa se nanaša na pravico do odškodnine med kazenskim postopkom:

„1. Vsaka država članica zagotovi, da so žrtve kaznivih dejanj upravičene v razumnem roku, med kazenskim postopkom, pridobiti odločbo o odškodnini, ki jo izplača storilec kaznivega dejanja, razen kjer v določenih primerih nacionalna zakonodaja določa, da se odškodnina dodeli na drug način.“

2. [...]

3. Razen če ni nujno potrebno za kazenski postopek, se vračljivo premoženje, ki pripada žrtvam in ki je bilo zaseženo med kazenskim postopkom, le-tem nemudoma vrne.“

5. Sedma uvodna izjava Okvirnega sklepa ureja razmerje do civilnega postopka:

„Ukrepi za pomoč žrtvam kaznivih dejanj in predvsem določbe v zvezi z odškodnino in poravnavanjem ne zadevajo ureditev po civilnem postopku.“

6. Direktiva 2004/80 se nanaša na državne odškodnine žrtvam kaznivih dejanj. Vsebuje pravila, ki naj bi olajšala dostop do odškodnine v čezmejnih primerih. Bistvena načela so postavljena v prvih dveh členih:

„Člen 1

Pravica do vložitve prošnje v državi članici prebivališča

Države članice zagotovijo, da ima prosilec, ki zaprosi za odškodnino za nasilno naklepno kaznivo dejanje, storjeno v državi članici, ki ni država članica njegovega stalnega prebi-

vališča, pravico vložiti prošnjo organu ali kakemu drugemu telesu v državi članici stalnega prebivališča.

8. Člen 12 Direktive 2004/80 v zvezi s tem določa:

Člen 2

Odgovornost za izplačilo odškodnine

„1. Predpisi o dostopu do odškodnine v čezmejnih primerih, določeni s to direktivo, delujejo na podlagi shem držav članic glede odškodnine žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju.

Odškodnino izplača pristojni organ države članice, na ozemlju katere je bilo kaznivo dejanje storjeno.“

2. Vse države članice zagotovijo, da njihovi nacionalni predpisi zagotavljajo obstoj sheme odškodnin žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju, ki žrtvam zagotavlja pošteno in primerno odškodnino.“

7. Čeprav je Komisije prvotno predlagala drugače, je bila uskladitev pravil o odškodnini opuščena. Kljub temu šesta uvodna izjava določa:

„Žrtve kaznivih dejanj v Evropski uniji imajo pravico do poštene in primerne odškodnine za poškodbe, ki so jih utrpeli, ne glede na to, kje v Evropski uniji je bilo storjeno kaznivo dejanje.“

9. Člen 17(a) poudarja, da lahko države članice neodvisno od Direktive uvedejo ali ohranijo ugodnejše določbe v korist žrtev kaznivega dejanja ali drugih oseb, ki jih prizadene kaznivo dejanje, če so te določbe držav članic združljive s to direktivo.

B – Italijansko pravo

10. Italija v svoj pravni red očitno ni izrecno prenesla opredelitve pojma žrtve iz člena 1(a) Okvirnega sklepa 2001/220.

državnim tožilcem, pogojno obsojen na zaporno kazen enega leta in pol ter denarno kazen, in sicer zaradi kaznivih dejanj neresničnega poročanja o gospodarskih družbah, med drugim o storitvi kaznivih dejanj posebej hude poneverbe in nezakonitega financiranja političnih strank, v breme SAIPEM s. p. a. Sodba je že pravnomočna.

11. Člena 262 in 263 italijanskega *codice di procedura penale* urejata vračilo predmetov, zaseženih v kazenskem postopku. Pristojnost za odločanje o vračilu ima načeloma kazenski sodnik. Kadar vendarle obstaja spor o tem premoženju, ga sodnik prepusti pristojnemu civilnemu sodišču.

14. G. Dell'Orto je še med postopkom preiskave iz računa v tujini v Italijo nakazal denarni znesek 1.064.069,78 eura, ki je po navedbah predložitvenega sodišča protipravno pridobljen in ostaja last družbe SAIPEM. Italijanski račun je bil zasežen v zavarovanje.

12. Obenem je v členih 74 in naslednjih ter 538 in naslednjih italijanskega *codice di procedura penale* v kazenskem postopku predvideno odločanje o odškodninskih zahtevkih žrtve.

15. V sodbi glede zaseženega zneska ni bilo določeno nič. Na predlog družbe SAIPEM je bilo s sklepom z dne 3. decembra 1999 odrejeno vračilo zaseženega zneska tej družbi. Za to je bil razpoložljivi znesek 10. decembra 1999 z računa dvignjen in račun zaprt.

III – Dejansko stanje in vprašanja za predhodno odločanje

13. Giovanni Dell'Orto je bil skupaj z drugimi obtoženci s sodbo z dne 4. maja 1999 na podlagi poravnave, sklenjene z

16. Predložitveno Sodišče ne pove, katero sodišče je G. Dell'Orta obsodilo in odločilo o

vračilo zaseženih zneskov, vendar se zdi, da je v obeh primerih odločilo sólo.

17. Corte di Cassazione je ta ukrep 8. novembra 2001 razveljavilo. Vračilo zaseženega denarja naj namreč ne bi bilo predmet poravnave, sklenjene z državnim tožilcem. Zato vračilo v kazenskem postopku ne bi moglo biti odrejeno.

18. Po nadaljnjih vmesnih odločbah mora sedaj predložitveno sodišče kot izvršilno sodišče odločiti o naslednjih ukrepih v zvezi s spornim denarnim zneskom. Za izdajo te odločbe Sodišču postavlja ti vprašnji:

določb člena 1 in naslednjih Direktive Sveta 2004/80 z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj ter drugih določb prava Skupnosti – uporabljajo v postopku za izvršitev kazni, ki sledi dokončni obsodilni sodbi (in torej tudi sodbi o izvršitvi kazni na podlagi [...] [poravnave, sklenjene z državnim tožilstvom]⁴) za vsako osebo, ki je bila s kaznivim dejanjem oškodovana?

19. V postopku so sodelovali G. Dell'Orto, Irska, Italija, Nizozemska, Avstrija, Združeno kraljestvo in Komisija.

IV – Presoja

a) Ali se lahko pravila iz členov 2 in 9 Okvirnega sklepa 2001/220/PNZ – zaradi določb člena 1 in naslednjih Direktive Sveta 2004/80/ES – uporabljajo v okviru kazenskega postopka na splošno za vsako osebo, ki je bila s kaznivim dejanjem oškodovana?

20. Predložitveno Sodišče prosi za razlago Okvirnega sklepa 2001/220 v luči Direktive 2004/80. Pri svoji razlagi nacionalnega prava bi se, skladno z ugotovitvami Sodišča v sodbi Pupino glede načela skladne razlage okvirnih sklepov, želelo kar najbolj držati besedila in namena Okvirnega sklepa, da bi doseglo z njim zasledovani cilj in tako izpolnilo obvez-

b) Ali se lahko pravila iz členov 2 in 9 Okvirnega sklepa 2001/220 – zaradi

4 – Dopolnitev avtorice.

nost iz člena 34(2)(b) Pogodbe o EU (v nadaljevanju: EU).⁵ Pričakuje, da je v postopku v glavni stvari na podlagi Okvirnega sklepa očitno dolžno odločiti o vračilu zaseženih zneskov družbi SAIPEM.

22. Kot je poudarila Irska na obravnavi, Sodišču seveda pod pretvezo predložitve vprašanj o pravu Skupnosti po členu 234 ES ni mogoče dejansko predložiti vprašanj o razlagi prava Unije, ki so dopustna samo v skladu z dodatnimi pogoji iz člena 35 EU. Preučitev, v kakšnem obsegu bi se ob upoštevanju medsebojnega vpliva teh dveh pravnih redov, ki bo v nadaljevanju še obravnavan, predložitev glede prava Skupnosti še lahko navezovala na pravo Unije, bi dejansko načela težka vprašanja razmejitve. Vendar pa se tu o tem ne odloča.

A – Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

21. Združeno kraljestvo meni, da predlog za sprejetje predhodne odločbe ni dopusten. Predložitveno sodišče se sklicuje na člen 234 ES, prosi pa za razlago določb okvirnega sklepa, to je pravnega akta iz člena 34(2)(b) EU. Predlog za sprejetje predhodne odločbe glede razlage prava Unije naj bi bilo mogoče vložiti samo v skladu s členom 35(1) Pogodbe EU. Irska zastopa podobno stališče, vendar meni, da bi bilo mogoče napako predložitvenega sodišča popraviti, ker bi bila ustreznost predložitve dopustna na podlagi člena 35 EU.

23. Navedbe Združenega kraljestva zoper dopustnost obravnavanega predloga za sprejetje predhodne odločbe vsekakor niso prepričljive. Kot je ugotovilo Sodišče, se na podlagi člena 46(b) EU določbe Pogodb ES, ESPJ in ESAE, ki se nanašajo na pristojnost Sodišča in na izvajanje te pristojnosti, med katerimi je tudi člen 234 ES, uporabljajo za določbe Naslova VI Pogodbe o Evropski uniji pod pogoji iz člena 35 EU. Iz tega sledi, da se lahko ureditev iz člena 234 ES na podlagi

⁵ — Sodba z dne 16. junija 2005 v zadevi Pupino (C-105/03, ZOdl., str. I-5285, točka 43). V zvezi s to ugotovitvijo Sodišča je treba pripomniti, da se je v nemški in angleški različici najprej napačno uporabljal pojem „razlaga, skladna z direktivo“, ki za okvirne sklepe ni ustrezen. Ta prevajalska napaka je bila medtem popravljena.

člena 35 EU, pod pogoji iz te določbe, uporablja za pristojnost Sodišča na področju predhodnega odločanja.⁶

razlaga pravnih aktov, navedenih v členu 35 EU.⁷

24. Tudi predložitve glede prava Unije – v skladu s členom 35 EU – so zato lahko načeloma predlogi v smislu člena 234 ES. V kakšnem obsegu bo nacionalno sodišče te predpise izrecno imenovalo, ne more biti odločilno za dopustnost tega predloga. Nasprotno, odvisna je od tega, ali so bile spoštovane vsakokratne predpostavke, ki izhajajo iz vprašanj o pravu Unije, zlasti iz člena 35 EU.

25. V skladu z mnenjem Združenega kraljevstva in Irske bi bil najpomembnejši pogoj iz člena 35 EU, da mora zadevna država članica priznati pristojnost Sodišča za odločanje o vprašanjih za predhodno odločanje o pravu Unije. Nobena od teh dveh držav članic namreč ni podala ustrezne izjave. Kot tudi priznava Irska, v obravnavanem primeru ni dvoma o tem, da je predložitveno sodišče upravičeno do predložitve. Italijanska republika je namreč v izjavi, ki velja od 1. maja 1999, torej od dne, ko je začela veljati Amsterdamska pogodba, navedla, da na podlagi člena 35(3)(b) EU priznava pristojnost Sodišča za odločanje o veljavnosti in

26. V nadaljevanju več vlad dvomi o pomembnosti odločanja o predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

27. V zvezi s pogojem, da je odločanje o zadevi pomembno, je Sodišče ob uporabi sodne prakse k členu 234 ES za člen 35 EU ugotovilo, da je mogoče domnevo pomembnosti, povezano s postavljenimi vprašanji, ki jih v postopku predhodnega odločanja postavijo nacionalna sodišča, zavrniti samo v izjemnih primerih, ko je popolnoma očitno, da razlaga določb prava Unije, po kateri sprašujejo v teh vprašanjih, ni v nobeni zvezi z resničnostjo oziroma predmetom spora o glavni stvari, ali ko je problem hipotetičen oziroma ko Sodišče nima dovolj pravnih ali dejanskih elementov, da bi lahko učinkovito odgovorilo na postavljena vprašanja. Z izjemo takih primerov Sodišče načeloma mora odločati o predhodnih vprašanjih, ki se nanašajo na razlago pravnih aktov, določenih v členu 35(1) EU.⁸

6 — Sodba v zadevi Pupino (navedena v opombi št. 5, točka 19). Glej tudi sodbi z dne 27. februarja 2007 v zadevi Gestoras Pro Amnistia in drugi proti Svetu (C-354/04 P, ZOdl., str. I-1579, točka 54) ter Segi in drugi proti Svetu (C-355/04 P, ZOdl., str. I-1657, točka 54).

7 — Obvestilo o začetku veljavnosti Amsterdamske pogodbe (UL L 114, str. 56).

8 — Sodba Pupino (navedena v opombi 5, točka 29 in naslednja, z nadaljnjimi sklicevanji na sodno prakso v zvezi s členom 234 ES).

28. Nizozemska vlada očita, da predlog za sprejetje predhodne odločbe ne vsebuje navedb o tem, katere določbe italijanskega prava naj bi se razlagale v skladu z Okvirnim sklepom. Ker naj bi bila neposredna uporaba Okvirnega sklepa izključena, so potrebni ustrezni napotki.

29. V skladu z ustaljeno sodno prakso je razlaga prava Skupnosti, ki koristi nacionalnemu sodišču, mogoča le, če to v sklepu o predložitvi opiše dejanski in pravni okvir, v katerem se zastavljajo njegova vprašanja, ali vsaj pojasni domnevna dejstva, na katerih temeljijo vprašanja. Nenazadnje naj bi to pojasnilo tudi omogočilo vladam držav članic ter drugim udeležencem postopka, da v skladu s členom 23 Statuta Sodišča podajo stališča. Pri tem je treba upoštevati, da je tem udeležencem postopka vročen le predlog za sprejetje predhodne odločbe.⁹

30. Zato mora predložitveno sodišče pravni okvir pojasniti do mere, ki je potrebna za zadovoljiv odgovor na predloženo vprašanje. Pri tem ni dolžno dokazati, da je zahtevana skladna razlaga dejansko mogoča. V skladu s sodbo Pupino zgolj dvomi o možnosti razlage notranjega prava, ki je skladna z direktivo, ne privedejo do nedopustnosti

predloga, temveč mora biti ta razlaga očitno nemogoča. Če ni očitno nemogoča, mora predložitveno sodišče preizkusiti, ali je svoje nacionalno pravo v tem postopku mogoče razlagati v skladu z okvirnim sklepom.¹⁰ Ta položaj je tudi logičen, saj razlaga nacionalnega prava – tudi razlaga v skladu s pravom Unije ali pravom Skupnosti – ni naloga Sodišča v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe.

31. Glede na to bi bilo mogoče koristno izvedeti več o določbah, ki jih želi predložitveno sodišče razlagati skladno z okvirnim sklepom,¹¹ vendar pomanjkanje ustreznih navedb ni ovira za zadovoljiv odgovor na predloženi vprašanji.

32. Avstrijska vlada gre celo korak dlje od nizozemske vlade s tem, ko navaja, da po italijanskem pravu v postopku izvršitve kazni o civilnopravnih zahtevkih žrtve ni mogoče odločati. Zato naj bi bil predlog za sprejetje

9 — Sodba z dne 14. decembra 2006 v zadevi Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio (C-217/05, Z.OdI., str. I-11987, točke od 26 do 28) in moji sklepi predlogi v isti zadevi z dne 13. julija 2006, točka 33, z vsakokratnimi nadaljnjimi sklicevanji.

10 — Sodba Pupino (navedena v opombi 5, točka 48).

11 — V nadaljevanju glej točko 79.

predhodne odločbe hipotetičen. Tudi s to trditvijo se ni mogoče strinjati, ker ne vsebuje nikakršnih podatkov, ki bi utemeljevali očiten dvom o možnosti razlage nacionalnega prava v skladu z okvirnim sklepom.

34. Glede na moje sklepne predloge v zadevi Pupino kljub temu s skladno razlago ni v nasprotju, če so se dogodki, ki jih je treba preučiti, zgodili pred sprejetjem okvirnega sklepa. V skladu z ustaljeno sodno prakso se šteje, da se procesni predpisi na splošno uporabljajo za vse pravne postopke, ki potekajo v trenutku, ko ti začnejo veljati.¹² Tudi Sodišče pri vprašanju časovne veljavnosti očitno ni videlo ovire za razlago v skladu z okvirnim sklepom, saj te točke v sodbi Pupino ni načelo. Kot v zadevi Pupino gre tudi v postopku v glavni stvari za procesnopravna vprašanja, namreč o sodni pristojnosti za odločanje o tem, ali je bilo v kazenskem postopku zaseženo bančno premoženje izplačano oškodovanemu podjetju. V zvezi s tem je Irska na ustni obravnavi izrazila pomisleke.

33. Večjo težo imajo dvomi irske vlade o tem, da ima lahko okvirni sklep v časovnem pogledu pravne učinke v postopku v glavni stvari. G. Dell'Orto je bil obsojen 4. maja 1999, zneski, ki so predmet spora, so bili v zavarovanje zaseženi že 29. decembra 1997, poneverjeni oziroma predmet utaje pa so bili celo pred tem. V nasprotju s tem je rok za prenos zadevnih določb Okvirnega sklepa potekel šele 22. marca 2002, za Direktivo 2004/80 celo šele 1. julija 2005 oziroma 1. januarja 2006. Če zato okvirni sklep iz časovnih razlogov ne more imeti pravnih učinkov na vračilo domnevno zasežene stvari, potem je razlaga italijanskega prava, skladna z okvirnim sklepom, izključena in predlog za sprejetje predhodne odločbe nepomemben za postopek v glavni stvari.

35. Ker je treba v predloženem primeru še odločiti, je okvirni sklep 2001/220 v postopku v glavni stvari *ratione temporis* torej mogoče uporabiti.

12 — Sklepni predlogi z dne 11. novembra 2004 (C-105/03, Recueil, str. I-5285, točka 43) s sklicevanjem na sodbe z dne 12. novembra 1981 v zadevi Salumi in drugi (od 212/80 do 217/80, Recueil, str. 2735, točka 9), z dne 6. julija 1993 v zadevi CT Control Rotterdam in JCT Benelux proti Komisiji (C-121/91 in C-122/91, Recueil, str. I-3873, točka 22), z dne 7. septembra 1999 v zadevi De Haan (C-61/98, Recueil, str. I-5003, točki 13 in 14) ter z dne 1. julija 2004 v zadevi Tsapalos (C-361/02 in C-362/02, Recueil, str. I-6405, točka 19).

36. Zadnji dvom o pomembnosti predloga se nanaša na zakonitost Okvirnega sklepa 2001/220. Če je Okvirni sklep nezakonit in se torej ne more uporabiti, potem tudi ne more zavezovati k razlagi, skladni z okvirnim sklepom, in sta vprašanji o razlagi brez pomena za postopek v glavni stvari.

B – Vprašanja za predhodno odločanje

37. V zvezi s tem bi želela spomniti na to, da sem v sklepnih predlogih v zadevi Pupino izrazila dvom o njegovi pravni podlagi, vendar sem ugotovila, da Sodišču tega dvoma ni treba obravnavati po uradni dolžnosti, ker dvomi v nobenem primeru niso daljnosežni.¹³ Zdi se, da je mogoče vsaj zagovarjati sprejetje Okvirnega sklepa na izbrani pravni podlagi. Zato se Sodišče v sodbi Pupino o tem vprašanju ni opredelilo. Ker tudi v tem postopku niti predložitveno sodišče niti udeleženci niso načeli vprašanja o pravni podlagi Okvirnega sklepa, na tem mestu ni razloga za njegovo ponovno poglobljeno obravnavo.

39. Da bi lahko na vprašanja predložitvenega sodišča o razlagi Okvirnega sklepa 2001/220 odgovorili v luči Direktive 2004/80, je treba najprej na podlagi Pogodbe ES in Pogodbe o Uniji obravnavati možnosti in meje medsebojnega vplivanja pravnih predpisov (o tem v nadaljevanju pod 1.) Ob upoštevanju ugotovitev je treba v nadaljevanju razlagati Okvirni sklep (o tem v nadaljevanju pod 2. in 3.)

1. Razmerje med pravom Unije in Skupnosti v zvezi z razlago

38. Zato je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

40. Zlasti Irska in Združeno kraljestvo nasprotujeta, da bi se pri razlagi okvirnega sklepa iz prava Unije upoštevala (pozneje sprejeta) direktiva prava Skupnosti. Šlo naj bi za dva različna pravna reda, ki ju je treba strogo ločiti. To stališče vsaj delno temelji na dobrih razlogih. Vseeno se z njim v celoti ni mogoče strinjati.

¹³ — Sklepni predlogi v zadevi Pupino (navedeni v opombi 12, točke od 48 do 52).

41. Najprej je treba pojasniti, da vsako medsebojno vplivanje pri razlagi predpostavlja ustrezno področje razlage. Razlaga *contra legem* bi bila komajda združljiva z načelom pravne varnosti.¹⁴

42. Kot navaja zlasti Združeno kraljestvo, različne pristojnosti Pogodbe o Uniji in Pogodbe ES tudi pri obstoječih področjih razlage preprečujejo, da bi se pri razlagi prevzemale ureditve vsakokrat drugega pravnega reda, ki nimajo pravne podlage v pravnem redu, ki se prevzema. Vsaka razlaga mora namreč upoštevati pravne podlage akta, ki je predmet razlage, in se ne sme zaključiti z ugotovitvijo, ki s pravno podlago ne bi bila več združljiva.

43. To velja zlasti za prevzem vsebin prava Skupnosti v pravo Unije, ker Pogodba o Evropski uniji v skladu s členom 47 Pogodbo ES pušča nedotaknjeno. Zato Sodišče meni, da je zavezano bdeti nad tem, da akti, za katere Svet trdi, da se zanje uporablja Pogodba o Uniji, ne posegajo v pristojnosti,

ki jih določbe Pogodbe ES dodeljujejo Skupnosti.¹⁵

44. Če se te meje upoštevajo, potem so pretoki med pravom Skupnosti in pravom Unije določeni že v pogodbah. Unija in Skupnost soobstajata namreč kot različna, toda povezana pravna reda.¹⁶ V skladu s členom 1(3) EU so Evropske skupnosti temelj Unije. Na podlagi člena 3(1) EU ima Unija enoten institucionalni okvir, ki ji zagotavlja doslednost in kontinuiteto pri dejavnostih za doseganje njenih ciljev, ob hkratnem spoštovanju in razvijanju pravnega reda Skupnosti. Poleg tega člen 61(a) in (e) ES določa, da se za vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice sprejmejo ukrepi iz Naslova IV Pogodbe ES, skupaj z ukrepi iz Naslova VI Pogodbe ES.

45. V sodbi Pupino je Sodišče zato ugotovilo, da je popolnoma razumljivo, da se je avtorjem Pogodbe o Evropski uniji zdelo potrebno v sklopu njenega Naslova IV predvideti poseganje po pravnih instrumentih s podobnimi učinki kot v Pogodbi ES, da

15 — Sodbi z dne 12. maja 1998 v zadevi Komisija proti Svetu (Transitvisa) (C-170/96, Recueil, str. I-2763, točka 16) in z dne 13. septembra 2005 v zadevi Komisija proti Svetu (Umweltstrafrecht) (C-176/03, ZOdl., str. I-7879, točka 39).

16 — Primerjaj sodbo Sodišča z dne 21. septembra 2005 v zadevi Yusuf in Al Barakaat International Foundation proti Svetu in Komisiji (T-306/01, ZOdl., str. II-3533, točka 156).

14 — Sodba Pupino (navedena v opombi 5, točki 44 in 47).

bi se zagotovil učinkovit prispevek k zasledovanju ciljev Unije.¹⁷ Ustrezno seveda velja tudi za normativno dejavnost Unije. Normativne tehnike, rešitve in zasnove, ki so se obnesle v sekundarnem pravu Skupnosti, se lahko uporabijo tudi v predpisih prava Unije.

in (b) ter 34(2)(c) EU.¹⁸ Tovrstne predpise je treba v skladu z njihovim skupnim ciljem razlagati tako, da se nevidno prepletajo. V teh okoliščinah je lahko še posebej primerno, da se opredelitve razlagajo enotno.

46. Zato je treba iz prava Skupnosti prevzeti elementom v pravu Unije načeloma pripisati enako vsebino kot v pravu Skupnosti. To seveda velja le, če temu ne nasprotuje posebna narava prava Unije, na primer izključitev neposrednega učinkovanja okvirnih sklepov. Kajti tudi pri notranje povezani razlagi se pogodbeno določene razlike med nadnacionalnim pravom Skupnosti in pravom Unije, ki bolj temelji na tradicionalnem mednarodnem pravu, ne smejo zabrisati.

48. V nasprotju s stališčem Irske naj se ravno v takih primerih določi, da se prejšnji pravni akt nekega pravnega reda razlaga v luči pozneje sprejetega pravnega akta drugega pravnega reda. Obratno je mogoče v tem položaju priporočiti, da se poznejši pravni akt razlaga v luči starejšega prava, za dopolnitev katerega je bil sprejet.

47. Vendar stroga ločitev normativnih pristojnosti celo *zahteva* sprejetje medsebojno dopolnjujočih se pravnih aktov Unije in Skupnosti. Tako se spremembe Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma o Schengenskem informacijskem sistemu sprejmejo z vzporednimi predpisi na podlagi člena 66 ES in členov 30(1)(a) in (b), 31(a)

49. Razlaga aktov prava Unije v luči prava Skupnosti je potemtakem mogoča, vendar je treba pri tem upoštevati meje, ki izvirajo iz razlik med Unijo in Skupnostjo – zlasti glede njunih pristojnosti in načinov delovanja, ki jih imata na voljo.

17 — Navedena v opombi 5, točka 36.

18 — Glej na primer Sklep 2004/201/PNZ in Uredbo Sveta (ES) št. 378/2004 z dne 19. februarja 2004 o postopkih za spremembo Priročnika SIRENE (UL L 64, 5 in 45).

2. Pojem žrtve

50. S prvim vprašanjem želi predložitveno sodišče izvedeti, ali so lahko žrtve v smislu Okvirnega sklepa 2001/220 tudi pravne osebe. To je pomembno, ker vse upoštevne določbe Okvirnega sklepa, zlasti člena 2 in 9, veljajo le za žrtve. Kljub temu bom v nadaljevanju pokazala, da stališče, po katerem bi se pravne osebe lahko šteli za žrtve v smislu Okvirnega sklepa, ni pravilno, tudi ob upoštevanju Direktive 2004/80.

a) Okvirni sklep 2001/220

51. Kot poudarjajo vsi udeleženci, družba SAIPEM ni žrtev v smislu opredelitve iz člena 1(a) Okvirnega sklepa 2001/220, ker je v skladu z njim pojem žrtve omejen na fizične osebe.

52. Irska in Komisija upravičeno izpostavljata, da razvoj te opredelitve nasprotuje njeni razširitvi na pravne osebe. Omejitev na fizične osebe je bila načrtovana že prvotno, saj ustreza portugalski pobudi za sprejetje Okvirnega sklepa. Komisija opozarja, da so bile tudi pred pobudo predmet

njenega Obvestila o žrtvah kaznivih dejanj¹⁹ izključno fizične osebe. Svet je v zakonodajnem postopku sicer preučil možnost vključitve pravnih oseb²⁰, vendar to ni privedlo do ustrezne razširitve opredelitve pojma žrtve.

53. Ta zgodovina razvoja prav tako nasprotuje stališču, ki ga kot predstavljivega zastopa Irska, da bi fizične osebe, ki stojijo za pravno osebo, šteli za žrtev kaznivega dejanja, storjenega pravni osebi. Tudi če bi bilo treba zaščititi te posredne žrtve, bi bilo dosledneje, če bi za žrtve šteli tudi pravne osebe. Toda v postopku v glavni stvari ne gre za pravice posredno prizadetih oseb fizičnih oseb, temveč za pravice neposredno oškodovane pravne osebe. Zato ni dvoma glede tega, ali posredno oškodovanje lahko utemeljuje položaj žrtve v smislu Okvirnega sklepa 2001/220.

54. Kljub temu se upoštevanje fizičnih oseb, ki stojijo za pravno osebo, ovrže z drugim ugovorom Združenega kraljestva zoper razširitev pojma žrtve na pravne osebe. Ta država članica zatrjuje, da naj bi se v členu 29 EU določen cilj zagotavljanja visoke

19 — Komisija se sklicuje na svoje Obvestilo Svetu, Evropskemu parlamentu in Ekonomsko-socialnem odboru – Žrtve kaznivih dejanj v Evropski uniji – Razmišljanja o načelih in ukrepih, COM(1999) 349 konč.

20 — Ugotovitve posveta skupine „Kazenskoopravno sodelovanje“ 19. in 20. junija 2000 (dokument Sveta 9720/00 z dne 26. junija 2000, str. 3, opomba 3) in poročilo skupine „Kazenskoopravno sodelovanje“ z dne 11. julija 2000 (dokument Sveta 10387/00 z dne 14. julija 2000, str. 7, opomba 1).

ravni varnosti državljanom v prostoru svobode varnosti in pravice nanašal zgolj na pravne osebe. Vendar to zakonodajalca Skupnosti ne more ovirati pri tem, da pravne osebe zaščiti enako kot fizične, kajti tudi kriminal, povzročen pravnim osebam, konec koncev zadeva fizične osebe, to je njihove lastnike oziroma tudi njihove delavce. Poleg tega lahko tudi ta kriminal vpliva na subjektivni občutek varnosti državljanov.

člen 2(1). V skladu z njim je treba žrtve obravnavati z ustreznim spoštovanjem njihovega osebnega dostojanstva. Okrepljeno varstvo posebej ranljivih žrtev v skladu s členom 2(2) je pri pravnih osebah prav tako le stežka predstavljivo. Določb za zaščito žrtve in njenih družinskih članov v skladu s členom 8 prav tako ni mogoče prenesti na pravne osebe.

55. Ne glede na splošne cilje Naslova VI Pogodbe o Evropski uniji pa je omejena opredelitev pojma žrtve iz Okvirnega sklepa 2001/220 skladna z njegovimi preostalimi določbami in cilji, ki so iz njega razvidni.

56. Druge določbe Okvirnega sklepa bi bilo sicer deloma mogoče uporabiti tudi za pravne osebe, če bi jih bilo treba šteti za žrtve, toda nekateri deli Okvirnega sklepa veljajo – kot pravilno poudarja Avstrija – izključno za fizične osebe. Že v členu 1(a) Okvirnega sklepa 2001/220 primeroma navedena škoda žrtve, kot so telesna ali duševna poškodba, čustveno trpljenje ali ekonomska izguba, pretežno zadeva zgolj fizične osebe. Izpostaviti je treba tudi

57. Povod za vključitev pravnih oseb v pojem žrtve bi lahko nastal kvečjemu, če bi bilo njihovo neupoštevanje nezdružljivo z nadrejenim pravom, to pomeni, kakor navaja Irska, zlasti s temeljnimi pravicami, ki jih Unija varuje na podlagi člena 6(2) EU. V zvezi s tem se postavi zlasti vprašanje, ali je različno obravnavanje fizičnih in pravnih oseb združljivo s splošnim načelom enakosti. Slednje zahteva, naj se primerljiva dejanska stanja ne obravnavajo različno in naj se različna dejanska stanja ne obravnavajo

enako, razen če bi bilo tako obravnavanje objektivno upravičeno.²¹

v kazenskih postopkih prav tako potrebujejo varstvo.²²

58. Zakonodajalec Unije se je lahko poleg tega tudi ob upoštevanju načela enakosti omejil na to, da se uredi zgolj obravnavanje fizičnih oseb. Sicer so lahko zaradi kaznivih dejanj oškodovane tudi pravne osebe, vendar že opredelitev pojma žrtve iz člena 1(a) Okvirnega sklepa 2001/220 pove, da se škoda fizičnih oseb pogosto ne kaže v premoženjskih izgubah, temveč lahko s telesno in duševno nedotakljivostjo ter čustvenim trpljenjem doseže popolnoma druge razsežnosti kot pri pravnih osebah. Poleg tega fizične osebe v kazenskem postopku mnogo bolj potrebujejo varstvo kot praviloma strokovno podprte pravne osebe. To so objektivni razlogi za privilegirano obravnavanje fizičnih oseb, ki so bile žrtve kaznivih dejanj.

59. Poleg tega je treba opozoriti na to, da okvirni sklep držav članic ne ovira pri tem, da sprejmejo lastne ukrepe, če pravne osebe

60. Torej je treba ugotoviti, da Okvirni sklep 2001/220 – tudi ob upoštevanju temeljnih pravic – ne vsebuje indica za razširitev opredelitve pojma žrtve na pravne osebe onkraj njegovega besedila.

b) Direktiva 2004/80

61. Najprej je treba skupaj z Združenim kraljestvom opozoriti na to, da v predloženi zadevi Direktive 2004/80 ni mogoče uporabiti neodvisno od razlage pojma žrtve. Direktiva določa odškodnino samo v primeru nasilnega naklepnega dejanja, denar, ki je predmet spora, pa izvira iz poneverbe oziroma utaje. Poleg tega je bilo kaznivo dejanje v bistvenem, če ne celo izključno, storjeno v državi članici, v kateri se je nahajal sedež žrtve, družbe SAIPEM. Nasprotno pa direktiva ureja odškodnino, če je bilo kaznivo

21 — Sodbe z dne 20. septembra 1988 v zadevi Španija proti Svetu (203/86, Recueil, 4563, točka 25), z dne 17. julija 1997 v zadevi SAM Schiffahrt und Stapf (C-248/95 in C-249/95, Recueil, str. I 4475, točka 50), z dne 13. aprila 2000 v zadevi Karlsson in drugi (C-292/97, Recueil, str. I 2737, točka 39), z dne 12. marca 2002 v zadevi Omega Air in drugi (C-27/00 in C-122/00, Recueil, str. I-2569, točka 79), z dne 9. septembra 2003 v zadevi Milk Marque in National Farmers' Union (C-137/00, Recueil, str. I-7975, točka 126), z dne 9. septembra 2004 v zadevi Španija proti Komisiji (C-304/01, Recueil, str. I-7655, točka 31) in z dne 14. decembra 2004 v zadevi Swedish Match (C-210/03, Recueil, str. I-11893, točka 70).

22 — Sicer tudi ne vsebuje določb, ki bi upravičevale slabše obravnavanje pravnih oseb s strani držav članic. V tem delu se Okvirni sklep 2001/220 razlikuje od ureditve, obravnavane v mojih sklepnih predlogih z dne 8. septembra 2005 v zadevi Parlament proti Svetu (Združevanje družin) (C-540/03, ZOdl., str. I-5769, točka 99 in naslednje), za katero se je zdelo, da upravičuje prenos v nasprotju s temeljnimi pravicami.

dejanje storjeno v drugi državi članici. Nazadnje, direktiva državam članicam dovoli, da odškodnino omejijo na tožnike, katerih škoda je posledica kaznivih dejanj, storjenih po 30. juniju 2005, nasprotno pa je bilo v tem primeru kaznivo dejanje storjeno približno desetletje prej.

za njuno uporabo ni nujno potrebna, temveč je zanimiva bolj v smislu sistematike. Zlasti bi lahko olajšala prenos in praktično uporabo v državah članicah. Že neznatna pomembnost tega zanimanja vzbuja dvom o tem, ali je Direktiva 2004/80 sploh primerna, da bi v Okvirnem sklepu 2001/220 – recimo s pomočjo analogije – upravičevala razširjajočo razlago pojma žrtve.

62. Kljub temu je treba Direktivo 2004/80 umestiti v širši sklop Okvirnega sklepa 2001/220. Tudi njen cilj je varstvo žrtev in se v 5. uvodni izjavi izrecno sklicuje na Okvirni sklep. Kot ugotavlja Komisija, se oba predpisa dopolnjujeta vsaj glede cilja varstva žrtve.

65. Razširjajoča razlaga pojma žrtve v Okvirnem sklepu 2001/220 pa na podlagi Direktive 2004/80 ni potrebna tudi zato, ker iz nje natančno ne izhaja, da za žrtve šteje tudi pravne osebe.

63. Kot pravilno poudarjata Združeno kraljestvo in Komisija, pa imata oba predpisa različen predmet, namreč, na eni strani je predmet Okvirnega sklepa, kar zadeva ta primer, odškodnina, ki jo povrne storilec, na drugi strani pa je predmet Direktive odškodnina, ki jo povrne država.

64. Zato predpisa nista v ozkem dopolnjujočem razmerju. Enotna razlaga pojma žrtve

66. Direktiva 2004/80, v nasprotju z Okvirnim sklepom 2001/220, ne vsebuje izrecne opredelitve pojma žrtve. To je mogoče pojasniti z zgodovino njenega nastanka. Cilj predloga Komisije za sprejetje direktive o odškodninah žrtvam kaznivih dejanj ni zgolj olajšati čezmejno pridobitev odškodnine za žrtve, temveč tudi skupni minimalni standard za odškodnino žrtvam. V zvezi s tem

vsebuje opredelitev pojma žrtve, ki je omejena na fizične osebe in vsebuje le osebno škodo.²³

67. Kljub temu se Svet ni odločil za uskladitev odškodnine žrtvam.²⁴ Edina ureditev odškodninskih zahtevkov v Direktivi je člen 12 Direktive 2004/80, ki določa, da države članice zagotavljajo pošteno in primerno odškodnino žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj. Poleg tega iz člena 2 izhaja, da gre za odškodnino, ki jo izplačajo državni organi.

68. Člen 12 Direktive 2004/80 lahko v skladu z njegovim besedilom za žrtve šteje tudi pravne osebe, saj lahko tudi te v drugih državah članicah utrpijo škodo zaradi nasilnih naklepnih kaznivih dejanj.²⁵ Zato ni mogoče izključiti, da je zakonodajalec Skupnosti krog upravičenih žrtev razširil prek prvotnih ciljev predloga Komisije za sprejetje direktive.

69. Vendar nizozemska vlada, vladi Avstrije in Združenega kraljestva ter Komisija zastopajo stališče, da so lahko le fizične osebe žrtve nasilnih naklepnih kaznivih dejanj v smislu Direktive 2004/80. Za to zatrjujejo, da naj bi omejitev na fizične osebe izhajala, prvič, iz cilja, navedenega v prvi uvodni izjavi, da se odpravijo ovire prostega pretoka oseb in storitev, drugič, iz sodbe Cowan²⁶, navedene v drugi uvodni izjavi, ki zahteva zaščito fizičnih oseb, ter iz sklicevanja pete uvodne izjave na Okvirni sklep 2001/220, ki kot možne žrtve opredeljuje zgolj fizične osebe. Svet pri zavrnitvi uskladitve, ki jo je predlagala Komisija, domnevno sicer ni nameraval razširiti kroga upravičencev onkraj predloga Komisije na pravne osebe.

70. Tako sicer besedilo Direktive 2004/80 dovoljuje razširitev pojma žrtve na fizične in pravne osebe, vendar obstaja vrsta razlogov za njegovo omejitev na fizične osebe. Ne da bi bilo v predloženi zadevi nujno določiti

23 — COM(2002) 562 konč., UL 2003 C 45 E, str. 69 in naslednje.

24 — Glej dokument predsedovanja o možnostih, dokument Sveta 7752/04 z dne 26. marca 2004, za posvetovanja Sveta 30. marca 2004 in na njih nastali osnutek, dokument Sveta 8033/04 z dne 5. aprila 2004.

25 — Glej na primer sodbo z dne 9. decembra 1997 v zadevi Komisija proti Franciji (C-265/95, Recueil, str. I-6959).

26 — Sodba z dne 2. februarja 1989 v zadevi Cowan (186/87, Recueil, str. 195, točka 19).

vsebino pojma žrtve v smislu direktive, zadeva nikakor ne more biti povod za razširitev pojma žrtve iz Okvirnega sklepa 2001/220 onkraj besedila opredelitve.

členoma 2 in 9 Okvirnega sklepa 2001/220 obstajajo tudi še v postopku izvršitve kazni. Ker na podlagi odgovora na prvo vprašanje ni prizadeta žrtev v smislu Okvirnega sklepa, nekateri udeleženci menijo, da naj bi bilo to vprašanje popolnoma hipotetično.

71. Tudi člen 17 Direktive 2004/80, ki ga je navedlo predložitveno sodišče, ne more biti podlaga za razširitev pojma žrtve na pravne osebe. Kot pravilno navajajo Avstrija, Italija, Nizozemska, Združeno kraljestvo in Komisija, ta določba državam članicam ponuja možnost, da sprejmejo bolj širokopotezno nacionalno ureditev. Države članice torej za žrtve *lahko* štejejo tudi pravne osebe. Vendar iz tega še ne izhaja, da jih morajo.

74. Kljub temu je Sodišče ponovno potrdilo svojo pristojnost za odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki je predpise Skupnosti zadeval v primerih, v katerih dejansko stanje postopka v glavni stvari sicer ni sodilo v pravo Skupnosti, vendar je bila uporaba navedenih predpisov določena bodisi z nacionalnim pravom bodisi zgolj s pogodbenimi določbami.²⁷ To naj bi veljalo tudi za določbe prava Unije.

72. Žrtve v smislu Okvirnega sklepa 2001/220 so torej tudi ob upoštevanju Direktive 2004/80 izključno fizične osebe.

3. Uporaba člena 9 Okvirnega sklepa 2001/220 v postopku izvršitve kazni

75. V predloženi zadevi ni izključeno, da se v italijanskem pravu načeloma uporablja širši pojem žrtve, tako da se lahko postopek, ki velja za fizične osebe, uporabi tudi za pravne osebe, če želijo uveljavljati pravice žrtev. Temu v prid govori, da Italija v notranje

73. Z drugim vprašanjem želi predložitveno sodišče ugotoviti, ali pravice žrtve v skladu s

²⁷ — Sodbe z dne 17. julija 1997 v zadevi Leur-Bloem (C-28/95, Recueil, str. I-4161, točka 27) in Giloy (C-130/95, Recueil, str. I-4291, točka 23), primerjaj tudi sodbe z dne 8. novembra 1990 v zadevi, Gmurzynska-Bscher (C-231/89, Recueil, str. I-4003, točka 24), z dne 18. oktobra 1990 v zadevi Dzodzi (C-297/88 in C-197/89, Recueil, str. I-3763, točka 36), z dne 11. januarja 2001 v zadevi Kofisa Italia (C-1/99, Recueil, str. I-207, točka 21), z dne 17. marca 2005 v zadevi Feron (C-170/03, Recueil, str. I-2299, točka 11) in z dne 16. marca 2006 v zadevi Poseidon Chartering (C-3/04, Recueil, str. I-2505, točka 15).

pravo izrecno ni prenesla pojma žrtve iz člena 1(a) Okvirnega sklepa²⁸ in očitno tudi upoštevne italijanske določbe ne uporabljajo posebnega pojma žrtve.²⁹

76. V primeru, da italijansko pravo predvideva enotno uporabo teh določb, ne glede na to, ali so žrtve fizične ali pravne osebe, so lahko zahteve iz Okvirnega sklepa glede postopka izvršitve kazni za predložitveno sodišče pomembne. Zato naj bi Sodišče odgovorilo tudi na to vprašanje.

77. To vprašanje se vsebinsko nanaša na razlago člena 9(1) in (3) Okvirnega sklepa, v katerem sta urejena odškodnina žrtvi in vračilo njenega premoženja.

28 — Glej dokument Komisije SEC(2004) 102, str. 3, http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/criminal/doc/sec_2004_0102_fr.pdf. Gre za prilogo k Poročilu Komisije na podlagi člena 18 Okvirnega sklepa Sveta z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku, COM(2004) 54 konč. z dne 16. aprila 2004, ki je na voljo le v francoskem jeziku.

29 — Pri tem bi lahko šlo za člen 74 in naslednje ter člen 538 in naslednje italijanskega *codice di procedura penale* za odškodnino žrtvam v kazenskem postopku ter za člena 262 in 263 italijanskega *codice di procedura penale* za vračilo zaseženega premoženja.

78. Predložitveno sodišče očitno izhaja iz tega, da pride v obravnavanem primeru v poštev vračilo premoženja. V zvezi s tem člen 9(3) določa, da se vračljivo premoženje, ki pripada žrtvam in ki je bilo zaseženo med kazenskim postopkom, tem nemudoma vrne, razen če ni nujno potrebno za kazenski postopek.

79. Ker gre za vračilo denarja, ki je bil domnevno kot knjižni denar prenesen na storilčeve račune, je vendarle možno, da denar, v nasprotju s prikazom predložitvenega sodišča, ni ostal v lasti družbe SAIPEM. Zato se tudi ne sme zanemariti možnosti za odškodnino žrtvi. V zvezi s tem države članice v skladu s členom 9(1) Okvirnega sklepa 2001/220 zagotovijo, da so žrtve kaznivih dejanj v razumnem roku med kazenskim postopkom upravičene pridobiti odločbo o odškodnini, ki jo izplača storilec kaznivega dejanja, razen kjer v določenih primerih nacionalna zakonodaja določa, da se odškodnina dodeli drugače. Na tem mestu v nadaljevanju ni treba razjasniti, katere vrste zahtevkov so zajete v pojmu odškodnine. Vendar pa je očitno, da pojem obsega premoženjsko škodo, zlasti ker člen 1(a) ekonomsko izgubo izrecno navaja kot primer škode žrtve.

80. Direktiva 2004/80, v nasprotju s prvim vprašanjem, nima opaznega vpliva na razlago. To ustreza njenemu predmetu, državni odškodnini žrtvam, ob pomanjkanju natančne uskladitve. Zato ne vsebuje določb o odškodnini, ki jo povrne storilec, ali o vračilu zaseženega premoženja žrtvi. Prav tako se ne nanaša na kazenski postopek, saj je za državno odškodnino, ki se izplača žrtvam, značilno, da se presoja v ločenem postopku v skladu z javnim pravom.

a) Odškodnina

81. Glede odškodnine države članice v skladu s členom 9(1) Okvirnega sklepa 2001/220 zagotovijo, da so žrtve kaznivih dejanj v razumnem roku med kazenskim postopkom upravičene pridobiti odločbo o odškodnini, ki jo izplača storilec kaznivega dejanja, razen kjer v določenih primerih nacionalna zakonodaja določa, da se odškodnina dodeli drugače.

82. Žrtve naj bi imele torej pravico, da v kazenskem postopku pridobijo odločbo o odškodnini, ki jo povrne storilec. V zvezi s tem seveda obstaja pridržek. Države članice lahko v določenih primerih odškodnino predvidijo drugače. Vendar to ne pomeni, da bi bile države članice pri določitvi

postopka za dodelitev odškodnine povsem svobodne, temveč zgolj, da se lahko v določenih primerih uporabi drug postopek. Praviloma morajo imeti žrtve možnost, da se po svoji volji odločijo doseči odškodnino v kazenskem postopku.

83. Namen povezave kazenskega postopka z odločbo o odškodnini je, da se žrtvi prihranita breme in tveganje dodatnega sodnega postopka. V primeru, da kazenski postopek razjasni določena vprašanja oziroma jih lahko razjasni brez večjih težav, bodo pravni interesi žrtve v smislu člena 2(1) Okvirnega sklepa 2001/220 priznani, če kazensko sodišče te ugotovitve neposredno prenese v ustrezno odločbo.

84. Temu namenu bi v postopku v glavni stvari ustrezalo, če bi bilo že v okviru kazenske sodbe, kolikor je to mogoče, odločeno o odškodnini družbe SAIPEM.

85. Vendar Komisija pravilno izpostavlja, da Okvirni sklep 2001/220 ne določa umestitve

odločbe v notranjepravni kazenski postopek. Okvirni sklep bi zato dovoljeval, da Sodišče najprej odloči o kazni in v postopku, ki sledi, na podlagi ugotovitev kazenskega postopka odloči o odškodnini, ki jo povrne storilec. Seveda bi moralo biti v tem primeru zagotovljeno, da se naknadna odločba izda v razumnem roku, kot določa člen 9(1).

roku, določeni v členu 9(1) Okvirnega sklepa, temveč bi bilo tudi v nasprotju z namenom. Prednosti skupne ali vsaj časovno bližje odločitve sodišča o kazni in odškodnini bi bile opravljene.

86. Ali je to dejansko mogoče, je ob pomanjkanju izrecne ureditve v Okvirnem sklepu 2001/220 odvisno – kot zlasti poudarja Nizozemska – od nacionalnega prava. Če slednje – tudi v primeru razlage v luči Okvirnega sklepa – po obsodbi storilca kaznivega dejanja ne dovoljuje več odločbe o odškodnini, potem morajo sodišča to odločbo sprejeti pred kazensko sodbo ali skupaj z njo, odvisno od tega, kaj v zvezi s tem določa notranje pravo.

88. Obenem bi to pogosto vplivalo na postopke pri katerih se Okvirni sklep ne upošteva niti v postopku za obsodbo niti v sodbi. Slikovit je obravnavani primer: obsodba sega v leto 1999, torej v obdobje, ko Okvirni sklep še ni obstajal. Ta zato pristojnega sodišča še ni mogel zavezovati, da pri razsodbi odloči o odškodninskih zahtevkih oziroma prouči morebitna nujna dejstva. Če v teh primerih doslej še ni bilo odločeno o odškodnini, potem ni mogoče pričakovati, da bi bila prihodnja odločba ugodnejša od odločbe v civilnem postopku.

87. Poleg tega se mi zdi izključeno zahtevati, da se med celotnim postopkom izvršitve kazni ohrani pravica do odločbe o odškodnini žrtve. V nasprotnem primeru bi obstajala bojazen, da bi se take pravice uveljavljale še leta po sodni preiskavi kaznivih dejanj. Ne glede na možno zastaranje to ne bi nasprotovalo zgolj pravici do odločbe v razumnem

89. Zato člen 9(1) Okvirnega sklepa 2001/220 ne nasprotuje odločbi o odškodnini

žrtve v razumnem roku v postopku izvršitve kazni, a je ne zahteva.

92. Pri sklicevanju na sedmo uvodno izjavo Okvirnega sklepa 2001/220 Komisija in Avstrija ne upoštevata, da ta govori o civilnem postopku, ne pa o civilnem pravu. Bilo bi v nasprotju z odločbo o odškodnini, ki jo plača storilec, predvideno v členu 9(1), če bi Okvirni sklep civilnopravna vprašanja pustil nedotaknjena. Odločba o odškodnini, ki jo plača storilec, je namreč praviloma civilnopravna.

b) Vračilo premoženja

90. Za vračilo premoženja se uporablja člen 9(3) Okvirnega sklepa 2001/220. V skladu z njim se vračljivo premoženje, ki pripada žrtvam in ki je bilo zaseženo med kazenskim postopkom, tem nemudoma vrne, razen če ni nujno potrebno za kazenski postopek.

93. Ne glede na to pa je res, da člen 9(3) Okvirnega sklepa 2001/220 ne predvideva odločbe o premoženju. Zato se ta ureditev načeloma nanaša na vračilo neprerekanega premoženja, na primer predmetov žrtve, ki so bili zaseženi za potrebe dokazovanja. Kot popolnoma pravilno poudarja irska vlada, člen 9(3) Okvirnega sklepa v zvezi s tem le pojasnjuje temeljno človekovo pravico do zasebne lastnine.

91. Drugače kot v primeru odškodnine pa člen 9(1) Okvirnega sklepa 2001/220 ne predvideva odločbe o premoženju žrtve. Temu ustrezno Komisija meni, da naj bi se določba uporabljala le, če bi premoženje nesporno obstajalo. Kot avstrijska vlada tudi Komisija meni, da naj bi bil premoženjski spor, nasprotno, civilnopravne narave in naj ga zato Okvirni sklep v skladu s sedmo uvodno izjavo ne bi vseboval.

94. Poleg tega vsako prerekanje premoženja ne more preprečiti njegovega predvidenega vračila. Namreč, če je bilo v kazenskem postopku za namene postopka pravnomočno ugotovljeno, komu pripada premoženje, na primer v primeru ukradene stvari, da se izreče obsodba zaradi tatvine, potem se mora ta ugotovitev upoštevati tudi za vračilo. Le takšno ravnanje zadosti zahtevi iz člena 2(1) Okvirnega sklepa 2001/220, v skladu s katero

je treba žrtvam zagotoviti resnično in primerno vlogo ter jim v kazenskem postopku priznati pravice in pravne interese. Ugotovitev dejanskega stanja, ki zadostuje za obsodbo storilca kaznivega dejanja, mora veljati tudi takrat, ko se presoja o vračilu premoženja žrtve.

sodišče zavezuje k sprejetju ustreznih ugotovitev, če te niso neobhodno potrebne za zaključek kazenskega postopka. Vendar je to vprašanje za predloženi postopek nepomembno, ker so bile vse morebitne ugotovitve sprejete že z obsodbo G. Dell'Orta oziroma sedaj nikakor niso več mogoče.

95. Nasprotno, žrtev ne more zahtevati vrnitve spornega premoženja, če kazenski postopek ni privedel do ustreznih ugotovitev. V tem pogledu lahko države članice premoženjski spor prosto prepustijo civilnemu sodstvu. Postavi se kvečjemu vprašanje, v kolikšnem obsegu Okvirni sklep 2001/220

96. Zato je treba potrditi, da se mora v skladu s členom 9(3) Okvirnega sklepa 2001/220 izvršiti takojšnje vračilo zaseženega premoženja žrtvi, če je premoženje nesporno oziroma je bilo v kazenskem postopku pravnomočno ugotovljeno.

V – Predlog

97. Zato predlagam Sodišču, naj na predlog za sprejetje predhodne odločbe odgovori tako:

1. Žrtve v smislu Okvirnega sklepa 2001/220/PNZ Sveta z dne 15. marca 2001 o položaju žrtv v kazenskem postopku so, tudi ob upoštevanju Direktive Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj, izključno fizične osebe.

2. Člen 9(1) Okvirnega sklepa 2001/220 ne nasprotuje odločbi o odškodnini žrtve v razumnem roku v postopku izvršitve kazni, a je ne zahteva.
3. Takojšnje vračilo zaseženega premoženja žrtvi v skladu s členom 9(3) Okvirnega sklepa 2001/220 se mora izvršiti, če je premoženje nesporno oziroma je bilo v kazenskem postopku pravnomočno ugotovljeno.